

«حساب واحد» اشخاص ضامن معیشت مردم در شرایط دشوار است

امیر حسین اقبالی در گفت‌وگو با «جوان»: هر شخص حقیقی یا حقوقی ایرانی می‌تواند بدون واسطه بانک تجاری، حسابی نزد بانک مرکزی داشته باشد.

پول واریزشده در این حساب‌ها قابل انتقال مستقیم به حساب بانکی نیست و صرفاً از طریق بانک مرکزی بازپرداخت یا مصرف می‌شود و این رویکرد مبتنی بر تخصیص هدفمند تسهیلات است

یکی از رویکردهای اساسی در شرایط جنگ، هدایت هدفمند خلق پول کشور در مسیر حمایت از معیشت و رفاه مردم است، به نحوی که منجر به تورم و رشد نقدینگی نشود، بهترین راهکار برای تحقق این امر نیز ایجاد «حساب واحد» اشخاص حقیقی و حقوقی کشور نزد بانک مرکزی و تخصیص هدفمند و با قدرت یک به یک تسهیلات از سوی بانک مرکزی است و مشخصه ویژه این خلق پول این است که موزای نظام بانکی و بدون ایجاد ضرب و فزاینده و تورم در اقتصاد پولی کشور خواهد بود.

■ ■ ■

در هر نظام اقتصادی، خلق پول به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای سیاست پولی و مالی دولت‌ها مطرح است؛ این خلق پول باید در راستای اهداف کلان توسعه اقتصادی، عدالت اجتماعی و افزایش رفاه عمومی هدایت شود، اما معمولاً این فرآیند به‌دلیل سپردن قدرت خلق پول به بخش خصوصی و بانک‌ها، دستخوش انحراف‌هایی می‌شود که به پاشنه آشیل نظام اقتصادی بدل شده است. در نظام بانکداری با ذخیره جزئی، بانک‌ها با اعلای تسهیلات و ایجاد سپرده، نقش اصلی در ایجاد پول دارند. این فرآیند با ضرب فزاینده، خلق پول به جای اهداف توسعه‌ای و رفاهی مردم، به سمت تسهیلات کلان بدون بازگشت و به افراد خاص حرکت می‌کند که این موضوع منجر به عدم نظارت صحیح بر نظام خلق پول و نابرابری و تورم می‌شود.

برای گذار از این وضعیت باید به سمت نظام بانکی ذخیره کامل حرکت کنیم. این مسیر غیرقابل بازگشت است، ولی نکته مهم در این مسیر این است که حرکت از نظام بانکی ذخیره جزئی به سمت نظام بانکی ذخیره کامل علاوه بر ایجاد مقاومت ازسوی عوامل ناکارآمدی موجود در شبکه بانکی بر مسیر این اصلاح، مدت طی کردن آن نیز حداقل پنج سال زمان می‌برد. بنابراین برای شرایط خاص جنگی موجود باید بانک مرکزی با ایجاد حساب واحد اشخاص حقیقی و حقوقی نزد بانک مرکزی و ایجاد رینگ دوم پرداخت، ابتکار عمل در زمینه حمایت ویژه از مردم را در شرایط جنگ و جلوگیری از ایجاد خلق نقدینگی حاصل از پول پرداخت در دست بگیرد.

حساب واحد اشخاص حقیقی و حقوقی نزد بانک مرکزی، در واقع مکانیسمی مکمل و موزای با بانکداری موجود است؛ سیستمی که در آن بانک مرکزی مستقیماً به افراد و شرکت‌ها سپرده و وام قرض‌الحسنه پرداخت می‌کند، بدون عبور از نظام ذخیره جزئی بانک‌ها و به این ترتیب اولاً حمایت هدفمند از مردم و تولید انجام خواهد شد و نتیجه این هدایت اعتبار و خلق پول در رینگ دوم پرداخت، عدم

افزایش با ضرب فزاینده ۹ برابری خلق پول است و تنها با قدرت یک به یک، خلق پول انجام می‌شود و به دلیل ریسک بالای عدم بازپرداخت پول در این رینگ دوم پرداخت، بازپرداخت تسهیلات اعطایی نیز به موقع و کامل انجام خواهد شد، زیرا در صورت عدم بازپرداخت وام اعطایی در حساب واحد اشخاص حقیقی و حقوقی نزد بانک مرکزی، از حمایت‌های بعدی دولت در این رینگ و حساب جدید محروم خواهند شد.

این رویکرد مهم و کلیدی به بانک مرکزی اجازه می‌دهد که بدون عبور از شبکه بانکی تجاری و به هم زدن نظم موجود در نظام بانکی ذخیره جزئی، مستقیماً خلق پول کند و منابع مالی را به‌صورت هدفمند و شفاف به اقشار ساختار با نظام بانکی متداول در آن است که سپرده‌های موجود در حساب واحد بانک مرکزی، قابل تبدیل به سپرده بانکی نزد بانک‌های تجاری نیست، بنابراین هیچ ضرب فزاینده‌ای در کار نیست و موجب رشد نقدینگی و تورم نخواهد شد. گفتن این نکته خالی از لطف نیست که در نظام بانکی ذخیره جزئی، هر واحد خلق پول می‌تواند تا ۹ برابر یا حتی بیشتر در اقتصاد تکرار شود و به افزایش نقدینگی افسارگسیخته منجر شود، اما در سیستم رینگ دوم پرداخت، خلق پول تنها یک‌به‌یک به گردش در آمدی در اقتصاد تبدیل می‌شود و با بازپرداخت وام، به‌طور کامل از چرخه خارج (هدم) می‌شود.

دیگر مزیت این سیستم، آن است که نه‌تنها به تورم دامن نمی‌زند، بلکه به دلیل بازپرداخت اقساطی و کنترل کامل بر مسیر مصرف، باعث افزایش نقدینگی هدفمند و تقویت تولید نیز می‌شود. همچنین، برخلاف شیوه سنتی پرداخت یارانه که معمولاً به شکل نقدی، از محل منابع بودجه عمومی و فاقد کنترل بر محل هزینه‌کرد است، این روش حمایتی، امکان تخصیص مبتنی بر نیاز واقعی را فراهم می‌آورد و از سوءاستفاده‌های گسترده جلوگیری می‌کند؛ ضمن آنکه به دلیل عدم نیاز به واسطه‌گری بانک‌های تجاری، فشار مضاعفی بر ترازنامه بانک‌ها و رشد نقدینگی در جامعه وارد نمی‌شود و نیاز به اضافه‌پرداخت از بانک مرکزی نیز از بین می‌رود. در واقع، با حذف واسطه‌های مخرب، خلق پول به یک ابزار ملی و شفاف تبدیل می‌شود.

اجرای موفق این طرح مستلزم عزم جدی حاکمیت، همراهی مجلس و دولت و اعتمادسازی عمومی است. مقاومت‌هایی از سوی بانک‌های تجاری و حتی برخی بدنه‌های سنتی اقتصادی دور از انتظار نیست، اما باید توجه داشت که این طرح نه‌تنها مکمل نظام بانکی موجود است، بلکه راهکاری اضطراری برای شرایط

خاص و بحرانی محسوب می‌شود که از قابلیت تبدیل به یک سیاست دائمی نیز برخوردار است. به بیان دیگر، اگر در دوران جنگ با چنین مدلی توانستیم رفاه مردم را حفظ و ساختار تولید را تقویت کنیم، چرا نتوان آن را به‌عنوان الگویی برای دوران صلح نیز بسط داد و به سمت الگوی نهایی یعنی نظام بانکی ذخیره کامل برسیم. خلق پول، اگر به‌درستی هدایت شود، می‌تواند ابزار نجات ملی باشد و اگر در مسیر نادرست رها شود، به ابزار تضعیف استقلال اقتصادی بدل خواهد شد. تجربه‌های جهانی نیز نشان داده که بانک‌های مرکزی قدرتمند و مستقل که ابزار مستقیم برای هدایت خلق پول به‌سوی رفاه عمومی در اختیار دارند، موفق‌تر از کشورهای هستند که خلق پول را به منطق بازار و بانک‌های تجاری واگذار کرده‌اند. در شرایط حساس کنونی، بانک مرکزی با طراحی و اجرای حساب واحد اشخاص نیز خود، می‌تواند ضمن تأمین فوری

نیازهای حیاتی، بنیان یک اصلاح پولی عمیق و راهبردی را نیز بنیان نهد. طرحی که نه‌تنها در شرایط جنگ، بلکه در مسیر تحقق عدالت اقتصادی، رفاه اجتماعی و رشد غیرتورمی کشور نیز نقش‌کی کلیدی ایفا خواهد کرد. این مسیر، آغازی است برای بازپس‌گیری اختیار خلق پول از سوی حاکمیت و نجات آن از دست بانک‌های خصوصی و شبه‌دولتی که سال‌هاست منافع خود را بر منافع مردم ترجیح داده‌اند. در چنین ساختاری، خلق پول به جای آنکه به ابزار سوداگری و مال‌اندوزی بدل شود، به موتور حرکت هدایت هدفمند خلق پول کشور در مسیر حمایت از عدالت، رفاه و مقاومت اقتصادی ملی تبدیل خواهد شد، بنابراین یکی از رویکردهای اساسی در شرایط جنگ، هدایت هدفمند خلق پول کشور در مسیر حمایت از معیشت و رفاه مردم است به نحوی که منجر به تورم و رشد نقدینگی نشود، بهترین راهکار برای تحقق این امر نیز ایجاد حساب واحد اشخاص حقیقی و حقوقی کشور نزد بانک

مرکزی و تخصیص هدفمند با قدرت یک به یک تسهیلات ازسوی بانک مرکزی است و مشخصه ویژه این خلق پول این است که موزای نظام بانکی و بدون ایجاد ضرب فزاینده و تورم در اقتصاد پولی کشور خواهد بود.

■ هدایت هدفمند خلق پول

امیرحسین اقبالی، کارشناس اقتصادی در رابطه با رویکرد جدیدی که در کشور باید در حوزه حمایت از خانواده‌ها در حوزه خلق پول انجام شود، گفت: در شرایط بحرانی مانند جنگ تمحیلی، هدایت هدفمند خلق پول به‌گونه‌ای که از تولید واقعی و رفاه اقشار آسیب‌پذیر کشور پشتیبانی کند، اهمیت حیاتی دارد. سیستم‌های بانکی مبتنی بر ذخیره جزئی، به‌دلیل ضرب فزاینده خلق پول و وابستگی به بانک‌های تجاری، غالباً به شیوه‌هایی عمل می‌کنند که در تعارض با اهداف کلان دولت قرار دارد؛ از قبیل افزایش تورم، مال‌سازی بانکی و اضافه‌پرداخت‌های فشارآفرین

بهبود خدمات‌رسانی با تکمیل سامانه املاک و اسکان

جعفر قادری و محمد جمالیان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با «جوان»: هر سیاستی که دولت می‌خواهد در حوزه ملک و مسکن به اجرا بگذارد، نیازمند اطلاعات است.

در غیاب داده‌های صحیح حاکمیت نمی‌تواند به اجرای قوانین بیردازد و ساماندهی امور را در حوزه مسکن ایجاد کند

گرویی بهره‌برداری از سامانه املاک و اسکان و دسترسی به اطلاعات آن است.

قادری گفت: هر چقدر از روندهای دستی و سنتی فاصله بگیریم و به سمت استفاده از سامانه‌ها برویم، شفافیت بیشتری در بخش‌های مختلف به وجود می‌آید. سامانه املاک و اسکان به افزایش شفافیت در بازار مسکن می‌انجامد و زمینه را برای تصمیم‌سازی‌های صحیح و اعمال سیاست‌های دقیق فراهم می‌کند. اهمیت سامانه‌محوری در شرایط ویژه کشور دوچندان است و کمک بزرگی به بهبود خدمت‌رسانی به مردم در صورت تکمیل شدن سامانه املاک و اسکان خواهد کرد.

وی در خصوص تأکید جدی رئیس‌جمهور بر تکمیل و راه‌اندازی سامانه املاک و اسکان و اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم تصریح کرد: تأکید مجلس و دولت بر بهره‌برداری از سامانه املاک و اسکان به دلیل مزیت‌هایی است که این سامانه برای‌مان دارد. به ویژه شفافیتی که سامانه ایجاد می‌کند و اینکه امکان برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های صحیح را به وجود می‌آورد، از اهمیت حیاتی برای انضباط بخشی به امور برخوردار است.

■ بهبود کیفیت خدمت‌رسانی به مردم

محمد جمالیان، نماینده اراک، کمپچان و خنداب در مجلس با اشاره به این موضوع که مباحث در چارچوب سامانه املاک و اسکان به صورت

حرکت به سوی تکمیل سامانه املاک و اسکان و ابرپروژه اتصال کد ملی افراد به کدپستی محل سکونت‌شان مرحله جدیدی از تحقق دولت الکترونیک و سامانه‌محوری در شرایط جنگ است که تسهیل خدمت‌رسانی به مردم در همه خدمات نیازمند تأییدیه به کدپستی را فراهم می‌خواهد کرد و این امر منجر به ارائه خدمات باکیفیت‌تر و ایجاد شفافیت در اطلاعات سکونتگاهی کشور در مقابله با جاسوس‌ها نیز خواهد شد.

■ ■ ■

یکی از اساسی‌ترین نیازهای کشور در شرایط جنگی و غیرجنگی، استقرار کامل سامانه‌محوری و دولت الکترونیک برای تسهیل خدمت‌رسانی به مردم است. این موضوع در بحث مسکن نیز فوریتی بسیار بیشتر دارد. نداشتن شفافیت اطلاعاتی مسکن از یک سو موجب عدم توانایی در سیاستگذاری صحیح می‌شود و از سوی دیگر منجر به افزایش نارضایتی مردم در حوزه خدمت‌رسانی خواهد شد. مجلس در پاسخ به نیاز مهم شفافیت اطلاعات حوزه مسکن، تکمیل و راه‌اندازی سامانه املاک و اسکان را مطرح کرد که تکمیل و راه‌اندازی این سامانه برعهده وزارت راه و شهرسازی قرار گرفت. دستگاه‌های دیگر نیز ملزم شدند همکاری لازم را در این زمینه داشته باشند و به سامانه متصل شوند. اهمیت تکمیل سامانه املاک و اسکان در این است که تمامی خدمات نیازمند اطلاع داشتن از هویت و سکونتگاه فرد به صورت کامل به شکل هوشمند خواهد شد و این موضوع در شرایط جنگی که فرآیندهای تأییدیه کدپستی زمانبر است، بسیار مهم و کلیدی است.

اهمیت این موضوع در زمان جنگ به دلیل شفافیت اطلاعات سکونتگاهی هر فردی که درون کشور حضور دارد، موجب خواهد شد که شبکه جاسوسی رژیم صهیونیستی نیز برای حاکمیت مشخص شود و در صورت تکمیل شدن کامل سامانه املاک و اسکان، امکان رصد هوشمند مکان جاسوس‌ها یا تیم جاسوسی از کشور نیز مشخص خواهد شد.

در همین راستا و کمک به تکمیل سامانه املاک و اسکان کشور، اخیراً اعطای گواهینامه، مدارک بانکی نیازمند تأییدیه کدپستی نظیر دسته چک و افتتاح حساب و همچنین تمامی خدمات دستگاه‌های اجرایی نیازمند کدپستی افراد، منوط به ثبت اطلاعات در سامانه املاک و اسکان شده و این رویکرد مهم و کلیدی با پیگیری ویژه کمیسیون اصل ۹۰ مجلس توانسته است که زمینه‌ساز تکمیل اطلاعات و رشد خوداظهاری مردم شود. هر خانه‌ای هم که مالک و مستأجر آن مشخص نشود، به راحتی قابلیت شناسایی دارد و در زمره خانه‌های خالی و مشمول اخذ مالیات خواهد شد و همچنین تیم‌های اطلاعاتی نیز امکان رصد کامل این خانه‌های خالی با موقعیت دقیق کدپستی را خواهند داشت.

د

امیرحسین اقبالی کارشناس اقتصادی: در شرایط بحرانی مانند جنگ تمحیلی، هدایت هدفمند خلق پول به‌گونه‌ای که از تولید واقعی و رفاه اقشار آسیب‌پذیر کشور پشتیبانی کند، اهمیت حیاتی دارد

از بانک مرکزی. این پدیده‌ها نشان می‌دهند که سپردن قدرت خلق پول به بخش غیرحاکمیتی می‌تواند به ابزار ناعادلانه و حتی مخرب اقتصادی تبدیل شود.

وی در ادامه افزود: برای مواجهه با این چالش در دوره جنگ، پیشنهاد می‌شود تا رویکردی نوآورانه در ساختار پولی کشور اجرا نشود؛ این رویکرد مبتنی بر راه‌اندازی حساب واحد اشخاص حقیقی و حقوقی نزد بانک مرکزی، به‌عنوان حلقه دوم (رینگ دوم) نظام بازپرداخت است. چنین ساختاری به‌صورت مستقیم در اختیار بانک مرکزی قرار گرفته و برای اعمال سیاست پولی هدفمند قابل استفاده است، بدون آنکه تحت تأثیر ضرب فزاینده خلق پول بانک‌ها قرار گیرد.

این کارشناس اقتصادی با اشاره به مدل جدید نظام پرداخت و حساب واحد اشخاص حقیقی و حقوقی نزد بانک مرکزی گفت: هر شخص حقیقی یا حقوقی ایرانی می‌تواند بدون واسطه بانک تجاری، حسابی نزد بانک مرکزی داشته باشد. پول واریزشده در این حساب‌ها قابل انتقال مستقیم به حساب بانکی نیست و صرفاً از طریق بانک مرکزی بازپرداخت یا مصرف می‌شود و این رویکرد مبتنی بر تخصیص هدفمند تسهیلات است. تسهیلات قرض‌الحسنه تا نرخ صفر درصد به تولیدکنندگان خرد، خانوارها و کسب‌وکارهای آسیب‌دیده داده می‌شود تا قدرت خرید و تولید واقعی تقویت شود. بر خلاف خلق پول در بانک‌ها، این روش مستقیماً تأثیری یک‌به‌یک بر حجم پول کل دارد و منجر به افزایش تورم مضاعف نمی‌شود.

وی در ادامه افزود: در این مدل اجرایی و عملیاتی برای کشور در شرایط جنگ اولاً منابع به‌طور مستقیم به دست نیازمندان با پروژه‌های خرد تولیدی می‌رسد و تقاضای واقعی کسب‌وکارها را شارژ می‌کند. همچنین وقتی خلق پول در این رینگ دوم به سپرده در بانک‌ها تبدیل نمی‌شود، ریسک رشد فزاینده تورم حذف می‌شود. ثانیاً افراد و خانوارهایی که معمولاً دسترسی به تسهیلات بانکی ندارند، شانس دریافت منابع حمایتی هدفمند خواهند داشت. این رویکرد منجر به حمایت هدفمند از تولید و مردم در شرایط جنگ و زمینه‌ساز حرکت به سمت نظام بانکداری ذخیره کامل خواهد شد.

د

در دنیای امروز داده‌ها اهمیت اساسی در برنامه‌ریزی‌ها و سیاستگذاری‌ها دارند. دولتی که به اطلاعات دقیق شهروندان دسترسی ندارد، ابزاری برای اعمال سیاست‌ها در اختیارش نیست. هر سیاستی که دولت می‌خواهد در حوزه ملک و مسکن به اجرا بگذارد، نیازمند اطلاعات است. در غیاب داده‌های صحیح حاکمیت نمی‌تواند به اجرای قوانین بیردازد و ساماندهی امور را در حوزه مسکن ایجاد کند

ارزایی می‌شود و در راستای تسهیل انجام کارها برایمان مزیت دارد. وی ادامه داد: نیاز است فرهنگ‌سازی در خصوص استفاده از سامانه‌ها داشته باشیم. به نحوی که تمامی کارها در بستر سامانه‌ها انجام شود و تسهیل در امور را شاهد باشیم. استفاده از سامانه‌ها در نهایت به نفع مردم است و ارائه خدمات با کیفیت به شهروندان را امکان‌پذیر می‌کند.

این نماینده مجلس خاطر‌نشان کرد: سامانه املاک و اسکان از ابعاد مختلف برای‌مان منفعت دارد و به همین دلیل مورد تأکید و پیگیری جدی مجلس و دولت قرار دارد. نیاز است با جدیت در راستای تکمیل و راه‌اندازی این سامانه اقدام شود و هر چه سریع‌تر بهره‌برداری از این سامانه را شاهد باشیم.

جمالیان گفت: هر سیاستی که دولت می‌خواهد در حوزه ملک و مسکن به اجرا بگذارد، نیازمند اطلاعات است. در غیاب داده‌های صحیح حاکمیت نمی‌تواند به اجرای قوانین بیردازد و ساماندهی امور را در حوزه مسکن ایجاد کند.

وی ادامه داد: با توجه به مشکلاتی که در حوزه مسکن داریم، نیاز است استفاده بهینه از سامانه‌ها را مدنظر داشته باشیم و با دسترسی به اطلاعات دقیق به سیاستگذاری‌های صحیح اقدام کنیم. بنابراین سامانه ملی املاک و اسکان، یکی از مهم‌ترین و زیربنایی‌ترین ابزارهای سیاستگذاری در حوزه مسکن و مدیریت شهری در ایران است که طراحی و اجرای آن می‌تواند نقطه عطفی در سامانه‌های بازار مسکن، کنترل سوداگری، شفافیت مالکیت و عدالت اجتماعی باشد. این نماینده مجلس در پایان تأکید کرد: به‌طور مثال، اینکه دولت می‌خواهد از مستأجران و اقشار ضعیف حمایت به عمل بیاورد، نیازمند در اختیار داشتن اطلاعات افراد به لحاظ مالکیت و سکونت است. همچنین وقتی اطلاعات سامانه املاک و اسکان در اختیار دستگاه‌های مختلف خدمات‌رسان قرار بگیرد، با سرعت و دقت بالاتری ارائه خدمات به شهروندان صورت می‌گیرد.